

nesrečah pisali kratka poročila. Analiza zbranih poročil bi lahko bistveno pripomogla k večji varnosti v zimskih gorah, saj se najlaže učimo iz tujih izkušenj. Po mnenju lavinskega praktika, bi število nesreč in žrtev v snežnih plazovih lahko bistveno zmanjšali, če bi gorniki dosledno upoštevali tri osnovna pravila obiskovanja zimskega gorskega sveta:

1. spremljajmo in upoštevajmo vremensko in lavinsko napoved,
2. na turo se nikoli ne odpravljajmo sami in
3. bodimo opremljeni z osnovno lavinsko opremo.

Snežni plazovi v Sloveniji povzročijo v povprečju eno do dve žrtvi na sezono. V preteklosti so med žrtvami prevladovali domačini, v zadnjih desetletjih pa so med njimi predvsem gorniki oziroma turni smučarji. Za preprečevanje lavinskih nesreč je izjemno pomembna preventiva, katere sestavni del sta tudi redni pregled in analiza vsakokratne snežne sezone. Ker pri nas še ni lavinske službe, katere vsakoletna temeljna naloga bi bila tudi priprava takšnega poročila, so se odločili za pripravo le-tega v okviru projekta Naravne nesreče brez meja. Nastala je privlačna in bogato ilustrirana publikacija, ki prinaša zanimivo in poučno branje. Dostopna je na stalni spletni povezavi <http://zalozba.zrc-sazu.si/p/G01>.

Mauro Hrvatin

Tomaž Hartman:

Pragozd: pranmarava Kočevske/Virgin Forest: Kočevje Primeval Nature

Ljubljana 2014: Založba Gozdarskega inštituta Slovenije, Založba *Silva Slovenica*, Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 131 strani, ISBN 978-961-6425-78-0

»*Naj tu ostane pragozd*«, je leta 1892 zapisal gozdar Leopold Hufnagl, ko je pripravil gozdnogospodarski načrt za kočevske gozdove, ki so bili tedaj v lasti kneza Auersperga. Pripomba je veljala za oddelka 38 in 39 ter je pomenila začetek načrtnega varstva narave pri nas. S to potezo so bili postavljeni temelji zaščite nekaterih območij v kočevskih gozdovih, kjer lahko danes najdemo šest pragozdov: Krokar, Strmec, Prelesnikova koliševka, Kopa, Pečka ter najbolj poznan in tudi raziskan Rajhenavski Rog. Monografija 'Pragozd: pranmarava Kočevske' nam je prinesla jedrnat in slikovit vpogled v te po površini majhne, a edinstvene in zelo živahne ekosisteme, ki živijo svoje življenje brez človeškega vpliva.

Kljub temu, da knjiga ponudi številne informacije o pragozdovih, gozdovih in gozdarstvu, je najprej treba omeniti izjemno fotografsko gradivo, ki prikazuje kočevske pragozdove ter njihove prebivalce v različnih letnih časih in v različnih razvojnih fazah. Tu načelo »slika pove več kot tisoč besed« zagotovo drži. Poleg obilice sodobnih fotografij, ki so jih poleg avtorja prispevali tudi Marko Masterl, Stanko Pelc, Janez Konečnik, Hrvoje Teo Oršanič in Vasja Marinč, je v knjigi tudi nekaj arhivskih posnetkov, ki prikazujejo, kako je bilo nekoč, in preglednih zemljevidov. Sicer pa se knjiga prične s kratkim orisom zgodovine, ki je kasneje v besedilu dopolnjen tudi s posebnim poglavjem o Leopoldu Hufnaglu, ki je zasnoval omenjeni gozdnogospodarski načrt pred več kot 120 leti na preprostih, a utemeljenih načelih: naj se opusti golosek, naj gozd stalno prekriva skalnato kraško površje ter naj se domače drevesne vrste same naravno pomlajujejo. V nekaj kratkih poglavjih so posebej izpostavljeni dve daleč najbolj pogosti drevesni vrsti – jelka in bukev ter pomen (pra)gozdov. V nadaljevanju je vsakemu izmed naštetih šestih pragozdov posvečeno po eno poglavje. Sledi predstavitev informativnih tabel, ki stojijo na robu pragozdov ter nekaterih drugih bolj obiskanih točkah na Kočevskem. Med njimi velja izpostaviti tabli o pragozdu Rajhenavski Rog in pragozdu Krokcar. Zaradi natančnega spremljanja stanja v teh gozdovih so zelo zanimivi natančni podatki o gibanju števila dreves, lesne mase in drugih lastnostih. Med drugim lahko na primer izvemo, kakšna je natančna sestava drevesnih vrst ter kakšne razvojne faze so prisotne. Za vse, ki se želijo sprehoditi skozi pragozd ali bližnje gozdove, sta ob zemljevidu opisani tudi Roška pešpot ter Borovška naravoslovna pot. V sklepnih poglavjih so predstavljeni tudi Gozdarski inštitut Slovenije, Javna gozdarska služba, založniška dejavnost ter projekt EUFORINNO (Evropske raziskave in inovacije na področju gozdarstva), ki je tudi finančno pripomogel k nastanku knjige.

Da knjiga, ki je napisana v slovenskem in vzporedno tudi angleškem jeziku, obravnava zelo pomembno področje, sta izpostavila tudi pisca predgovora, Hojka Kraigher in akademik Mitja Zupančič, ki sta med drugim pragozdove označila kot gozdno učilnico oziroma »katedralo gozdov«.

Rok Ciglič